

Bsc algebra1 alapszintű gyakorlat

Kilencedik feladatsor (2008 dec. 2–12)

Elméleti tudnivalók: Primitív komplex egységgyökök (1.5), körosztási polinom (3.9), gyűrűk és testek (2.2). A második zárthelyiben csak a vonal feletti rész szerepel.

1.5.15. Az $1, -1, i, 1+i, (1+i)/\sqrt{2}, \cos(\sqrt{2}\pi) + i\sin(\sqrt{2}\pi), \cos(336^\circ) + i\sin(336^\circ)$ számoknak mennyi a rendje? Melyek egységgyökök? Mely n -ekre lesznek ezek a számok n -edik egységgyökök? És primitív n -edik egységgyökök?

1.5.20. Szorozzuk össze a hatodik egységgyököket a negyedik egységgyökökkel az összes lehetséges módon. Hány különböző számot kapunk?

1.5.22. Számítsuk ki az n -edik egységgyökök összegét, szorzatát és négyzetösszegét.

1.5.17. Mutassuk meg, hogy ha $n > 0$ egész, $\varepsilon \in \mathbb{C}$, és $\varepsilon^n = i$, akkor $4 \mid o(\varepsilon) \neq \infty$.

1.5.18. Ha ε primitív 512-edik egységgyök, mennyi lehet $o(-i\varepsilon)$?

1.5.19. Ha ε rendje osztható négyvel, mi lesz $-\varepsilon$ rendje?

3.9.4, 3.9.11. Számítsuk ki Φ_{12} -t kétféleképpen, majd a prímsztvány-indexű körosztási polinomokat.

3.9.17. Határozzuk meg a körosztási polinomok felhasználásával rendre a 12-edik, 18-adik illetve 24-edik primitív egységgyökök összegét és szorzatát.

3.9.15*. Legyenek $m \mid n$ pozitív egészek úgy, hogy n minden prímsztója osztja m -et is. Igazoljuk, hogy $\Phi_n(x) = \Phi_m(x^{n/m})$.

3.9.16. Számítsuk ki az előző feladat alapján a $\Phi_n(x)$ polinomokat abban az esetben, amikor $n = 36, 72, 144, 100$.

1.1.8, 1.1.9. Írjuk föl a modulo 5 és a modulo 6 összeadás és szorzás táblázatát. Végezzük el a $2 : 3$ osztást modulo 5. Tudunk-e osztani $\mathbb{Z}_5$ minden nem nulla elemével? Igaz-e, hogy szorzat csak akkor lehet nulla, ha valamelyik tényezője nulla? Mi a helyzet modulo 6?

3.3.19. Határozzuk meg a legfeljebb negyedfokú irreducibilis polinomokat $\mathbb{Z}_2$ felett.

3.9.22. Bontsuk az $x^{12} - 1$ polinomot irreducibilisek szorzatára $\mathbb{Z}, \mathbb{Z}_2, \mathbb{Z}_3$ és $\mathbb{Z}_5$ felett.

3.5.8. Az $x^4 + x^3 + x^2 + 1$ polinomot $\mathbb{Z}_2$ felett vizsgálva igazoljuk, hogy irreducibilis $\mathbb{Q}$ felett.

2.4.18. Mely m -ekre van $\mathbb{Z}_m[x]$ -ben olyan polinom, melynek több gyöke van, mint a foka?

2.2.34. Az alábbi struktúrák gyűrűk-e? Ha igen, kommutatívok-e, egységelemesek-e, nullosztómentesek-e, testek-e, mik az invertálható elemeik?

- $\{a + bi \mid a, b \in \mathbb{Q}\}, \{a + bi \mid a, b \in \mathbb{Z}\}, \{a + b\sqrt{2} \mid a, b \in \mathbb{Q}\}, \{a + b\sqrt[3]{2} \mid a, b \in \mathbb{Q}\}$ a szokásos összeadásra és szorzásra nézve.
- $\mathbb{C}[x]$ páros fokú elemei és a 0 a polinomok szokásos összeadására és szorzására nézve.
- $\mathbb{R}[x]$ legalább huszadfokú elemei és a 0 a szokásos összeadásra és szorzásra nézve.
- $\mathbb{C}[x]$ elemei a szokásos összeadásra, és a kompozícióra, mint szorzásra.